

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 585/2020-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Legerským, Nám. sv. Anny 25, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9 C 315/2014-571 zo 14. februára 2019 a uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9 C 315/2014-631 z 3. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 315/2014-571 zo 14. februára 2019 a uznesením okresného súdu č. k. 9 C 315/2014-631 z 3. apríla 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v predmetnom konaní okresného súdu sťažovatelia mali procesné postavenie žalobcov, ktorí sa po spojení dvoch samostatných vecí vedených na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 315/2014 a pod sp. zn. 17 C 646/2015 na spoločné konanie (ďalej vedené pod sp. zn. 9 C 315/2014) a po konečnej zmene žaloby pripustenej okresným súdom domáhali proti trom žalovaným určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

2.1 Rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C 315/2014-398 z 25. októbra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 96/2018-512 zo 17. januára 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) bola žaloba sťažovateľov zamietnutá. Zároveň bol žalovaným priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a tiež na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.2 Uznesením okresného súdu zo 14. februára 2019, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, bol sťažovateľ [REDACTED] zaviazaný zaplatiť žalovaným

náhradu trov konania v sume 18 274,60 €. Sťažovatelia boli tiež spoločne zaviazaní zaplatiť žalovaným náhradu trov konania v sume 20 885,20 €. Proti uzneseniu okresného súdu zo 14. februára 2019 sťažovatelia podali sťažnosť v zákonnej lehote.

2.3 Uznesením okresného súdu z 3. apríla 2019, ktoré bolo vydané sudcom, bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľov a žalovaným bol priznaný nárok na náhradu trov konania za konanie o sťažnosti v rozsahu 100 %.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že *„ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie neobsahuje riadne odôvodnenie, ktorým by okresný súd dal aspoň základnú odpoveď na sťažnostné námietky sťažovateľov obsiahnuté v ich sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania, takým spôsobom, z ktorého by bolo zrejmé, ako súd vyhodnotil tieto sťažnostné námietky, aké právne normy pri ich hodnotení aplikoval a ako tieto vyložil vo vzťahu ku konkrétnemu obsahu sťažnostných námietok a jednak tým, že súd založil svoje rozhodnutie na celkom nesprávnom výklade právnych noriem, ktoré bolo potrebné pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania aplikovať.“*

4. Tieto námietky sa týkali aplikácie § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z hľadiska posúdenia účelnosti vynaložených výdavkov dvoma žalovanými na ich zastupovanie advokátom, ktorý bol zároveň počas celého konania aj ich jediným konateľom, a tiež z hľadiska preukázania reálneho (skutočného) vynaloženia takýchto výdavkov dvoma žalovanými. Sťažovatelia tiež namietali nesprávnu aplikáciu § 9 ods. 1, § 10 ods. 1 a 2, § 11 ods. 1 písm. a) a § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov vo vzťahu k určeniu základnej sadzby tarifnej odmeny v oboch samostatných konaniach pred spojením vecí na spoločné konanie a tiež k určeniu základnej sadzby tarifnej odmeny po spojení oboch vecí na spoločné konanie.

5. Podľa názoru sťažovateľov rozhodnutiami okresného súdu týkajúcimi sa výšky náhrady trov konania bolo porušené ich právo na spravodlivé súdne konanie, ktoré zahŕňa aj

riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Zároveň bolo porušené ich základné právo na vlastníctvo a na majetok tým, že právoplatnými uzneseniami okresného súdu boli sťažovatelia zviazaní, aby žalovaným zaplatili trovy konania nezodpovedajúce pri správnom posúdení veci ich skutočnému nároku.

6. Na základe uvedeného sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich v bode 1 označených práv uznesením okresného súdu zo 14. februára 2019 a uznesením okresného súdu z 3. apríla 2019. Sťažovatelia ďalej žiadajú zrušiť uznesenie okresného súdu zo 14. februára 2019 a uznesenie okresného súdu z 3. apríla 2019 a vec vrátiť okresnému na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovatelia domáhajú aj náhrady trov konania v sume 611,52 €.

7. Ústavná sťažnosť po jej doručení ústavnému súdu nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantné ustanovenia právnych predpisov

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8.2 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8.3 Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje

8.4 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

10. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11.2 Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a s tým spojené aj porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ku ktorému malo dôjsť uznesením okresného súdu zo 14. februára 2019 a uznesením okresného súdu z 3. apríla 2019.

13. Sťažovatelia, ako ústavný súd zistil, podali vo veci samej dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 Cdo 129/2019 z 21. októbra 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ktorým bol zrušený rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 96/2018 zo 17. januára 2019 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Rozsudkom krajského súdu bol pôvodne potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 9 C 315/2014-398 z 25. októbra 2017, ktorým bola žaloba sťažovateľov zamietnutá a ktorým bol trom žalovaným priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

14. Podľa § 453 ods. 3 CSP ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

15. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciú činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

16. Ústavný súd konštatuje, že súd prvej inštancie rozhoduje o výške trov konania až po právoplatnom rozhodnutí o nároku na náhradu trov konania. V prejednávannej veci uznesením najvyššieho súdu bol zrušený rozsudok krajského súdu v dôsledku dovolania podaného sťažovateľmi. Z uvedeného vyplýva, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania, nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatný. Krajský súd bude preto opätovne rozhodovať o podanom odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu aj o súvisiacom nároku na náhradu trov pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Po opätovnej právoplatnosti rozhodnutia o náhrade trov konania bude znova o výške trov celého konania rozhodovať okresný súd postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

17. V týchto okolnostiach je nepochybné naplnená ústavná podmienka pre uplatnenie princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo ústavnému súdu „odníma“ právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv podľa ústavy, práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu, k porušeniu ktorých malo dôjsť uznesením okresného súdu zo 14. februára 2019 a uznesením okresného súdu z 3. apríla 2019, pretože o výške trov celého konania bude okresný súd opätovne rozhodovať.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

19. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších ich návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu